

Kragerø kommune
Kultur

Kragerø - Perlen blant kystbyene Edward Munch

**Frivillighetsmelding for
Kragerø kommune**

www.kragero.kommune.no

Innhold

Formål	side 3
Prinsipper for samspillet	side 3
Ressurser og kompetanse	side 4
Forutsigbarhet	side 5
Engasjement og integrering	side 5
Oppfølging	side 6
Handlingsplan/tiltak	side 6
Innstilling	side 7

Vedlegg:

1. Bakgrunn for meldingen
2. Rapport fra Frivillighet Norge
3. Notat om kandidatur til «Årets frivillighetskommune»
4. Referat fra møte i ressursgruppa

FORMÅL

Meldingen beskriver Kragerø kommunes frivillighetspolitikk med fokus på en naturlig utvikling av frivilligheten. Det er frivilligheten selv som tar føringen når planen skal settes ut i livet. Kommunens rolle er først og fremst å være en tilrettelegger og leverandør av informasjon som skal sørge for god kontakt mellom frivilligheten og kommunale enheter. Det er helt avgjørende at kommunen setter av ressurser til å imøtekomme frivillighetens ønsker og behov for å utløse mer frivillighet som springer ut av dialog og samarbeid med kommunen.

De aktivitetene frivilligheten driver, skaper en rekke merverdier som både er helsefremmende, inkluderende og forebyggende. Dersom kommunen ønsker å ta del i disse merverdiene gjennom samhandling, må det bygges på frivillighetens premisser. Hver forening har et formål som er bakgrunnen for de aktivitetene de driver. Lag og foreninger må selv beskrive hvordan de kan samarbeide seg imellom og med kommunen. Dette øker sjansen for at både kommunen og den enkelte forening opplever en vinn-vinn situasjon i samarbeidsrelasjonen. En tettere dialog med bredden av lag og foreninger vil i større grad sikre en felles forståelse av lokale utfordringer og en mer bærekraftig samhandling for fremtiden.

PRINSIPPER FOR SAMSPILLET

Frivilligheten er en av de viktigste bærebjelkene i lokalsamfunnet. Den har stor betydning for innbyggernes helse og trivsel, den skaper positive møteplasser og gode folkehelseiltak. Kragerø kommune vil være en god støttespillere for frivilligheten. Frivillighetsmeldingen tar for seg samspillet mellom kommunen og frivilligheten, og legger føringer som gir lag og foreninger flere muligheter til videre utvikling på egne premisser.

Frivillig sektor bidrar med store verdier i lokalsamfunnet. Den skaper engasjerte innbyggere og spiller en viktig rolle i lokaldemokratiet. Mangfoldet i frivillig sektor er en verdi i seg selv. Det berører enkeltmennesker, bidrar til at mange deltar, gir fellesskap og trivsel og motvirker ensomhet. Frivilligheten er limet i lokalsamfunnet. Samarbeid og samhandling mellom kommunen og frivilligheten må baseres på et likeverdig partnerskap og gjensidig respekt for hverandres roller. Samarbeidet bygger på prinsippet om at frivilligheten skal supplere og ikke erstatte offentlige tjenester. Kommunen ønsker å legge til rette for en helhetlig frivillighetspolitikk på alle nivåer. Politikken skal gi grobunn for en aktiv og voksende frivillig sektor. Utviklingen av frivillighetspolitikken skjer i dialog med frivilligheten og bærer preg av åpenhet, forutsigbarhet, tilgjengelighet og tillit.

Det er viktig at frivilligheten har høy status i lokalsamfunnet for bedre å synliggjøre og utvikle verdien av arbeidet, både i forhold til egen virksomhet og overfor nye brukere/medlemmer. Forutsetningen for at kommunen skal kunne være en aktiv medspiller for frivilligheten, er kommunalt ansatte som har kompetanse om samspillet med frivilligheten. Dessuten må man få på plass ressurser til å gjennomføre tiltak. Det bør vurderes om kommunen skal tilby stimuleringstilskudd til lag og foreninger som er kreative og flinke til å integrere nye aktiviteter innenfor sin drift. En god mulighet til å styrke dialogen mellom kommunen og organisasjonene, er å opprette møteplasser. Dette kan gjøres gjennom årlige samlinger, og/eller ved direkte dialog med den enkelte forening, eventuelt møter mellom foreninger med felles interesser.

For å øke samhandlingen og for å oppnå vinn-vinn situasjoner er det avgjørende at kommunen blir mer kjent med bredden av lag og foreninger, og at lag og foreninger blir mer kjent med hverandre. Det er frivilligheten som kjenner frivillig innsats best og som har erfaring for lokal mobilisering og engasjement. Kommunen skal legge til rette for å øke frivillighetens medvirkning i samhandling med kommunen. Dette vil gi et bredere eierskap til politiske beslutninger.

RESSURSER OG KOMPETANSE

Frivilligheten utfører i dag oppgaver som har stor betydning for samfunnet. Det er sannsynlig at kommunene i fremtiden ikke vil klare å løse alle samfunnsoppgaver uten hjelp fra frivilligheten. Kommunen må stimulere til at det skapes mer frivillig engasjement, spesielt blant yngre. Informasjon om tilskuddsordninger er et viktig bidrag i dette arbeidet. Et annet viktig tiltak er hjelp fra kommunen til å øke organisasjonenes kompetanse innen markedsføring, styrearbeid og økonomi. Regulering av kriteriene for utleie av kommunale eiendommer til foreninger og lag er også et viktig tiltak. Det er flere kommuner som tilbyr gratis leie av kommunale bygg og lokaler. Kulturkontoret og kommunens servicesenter utgjør den største kontaktflaten overfor foreninger og lag. Det er god kontakt med frivilligheten, blant annet i forbindelse med kulturmidler, møter, arrangementer og tilskuddsordninger. Dette er et godt grunnlag for det videre arbeidet. Bruttoproduktet, ofte omtalt som verdiskapningen, i ideelle og frivillige organisasjoner, ble regnet til 125.5 milliarder kroner på landsbasis i 2014. Dette tilsvarer mer enn 20 000 kroner pr. innbygger som igjen utgjør over 200 millioner kroner for kragerøsamfunnet pr. år. Statistisk Sentralbyrå konkluderer med at 61 prosent av befolkningen bidro med frivillig innsats i 2014. Det betyr at ca 6000 av Kragerøs innbyggere bidrar med frivillig innsats en eller flere ganger i løpet av ett år. Frivilligheten har en imponerende bredde i lokalsamfunnet og bidrar til fellesskap og gode opplevelser via festivaler, basarer, auksjoner, loppemarkeder og markedsdager – for å nevne noe. Velforeningene spiller også en vesentlig rolle i lokalsamfunnet. Det er registrert hele 25 velforeninger i Kragerø.

Kragerø Frivilligsentral er et eksempel på god samhandling med frivilligheten, både foreninger og lag og enkeltpersoner. Virksomheten, som omfatter blant annet matutkjøring, snømåking, plenklipping og hjelp til innkjøp, er et godt eksempel på frivillighetens betydning og egenverd, noe som er i tråd med bestillingen fra kommunestyret, verbalforslag 3, som lyder:

«Det skal ses på nye måter å samarbeide og koordinere samspillet med frivillig sektor, med økt fokus på frivillighetens deltagelse/rolle i psykisk og fysisk aktivisering av beboere på sykehjem, heldøgnbemannede omsorgsboliger og hjemmeboende.»

Frivilligheten har lange tradisjoner, stor kapasitet og opererer så å si på alle samfunnsområder. Lag og foreninger tilbyr aktiviteter for barn og unge, kulturopplevelser for alle aldersgrupper, samfunnsnyttige kurs og beredskapstjenester. Frivilligheten har opparbeidet solid kunnskap, mye erfaring og har god kontakt med lokalbefolkningen. Dette er en viktig ressurs, som man må bygge videre på. Det er derfor en viktig oppgave å øke kompetansen. Kommunen vil i samarbeid med frivillige organisasjoner stimulere til mer kunnskap om markedsføring, styrearbeid og økonomistyring. Dette kan for eksempel gjøres ved å legge inn slik informasjon på dialogmøter mellom frivilligheten og kommunen. Et viktig bidrag fra kommunen er også å inngå avtaler om samarbeid med foreninger og lag som ønsker å bidra til å løse samfunnsoppgaver.

FORUTSIGBARHET

Det skal være enkelt å starte og drive en frivillig organisasjon i Kragerø. De frivillige organisasjonene er medlemsbaserte, og all aktivitet, drift og økonomiforvaltning administreres som en hovedregel gjennom frivillig innsats i henhold til organisasjonens formål og vedtekter. Kommunen vil legge til rette for forutsigbarhet, og at organisasjonene bruker minst mulig ressurser på byråkrati og rapportering, slik at de får mer tid til sine kjerneaktiviteter.

Kommunen vil arbeide for at frivillige organisasjoner får tilgang på gode lokaliteter og så langt som mulig tilrettelegge for at lokaleie av kommunale eiendommer skal være på et rimelig nivå. Frivillige organisasjonene skal kunne bruke lokaler i offentlige bygg, som skole og andre egnede lokaliteter til aktiviteter og møtevirksomhet.

Det er aktuelt å inngå samarbeidsavtaler med frivillige organisasjoner for å få til et samarbeid om aktiviteter.

ENGASJEMENT OG INTEGRERING

Det er registrert over 200 foreninger og lag i Kragerø kommune. Listen er ikke ajourført på noen år, og dette arbeidet må prioriteres. Dette gjøres i forbindelse med kommunens nye nettside.

Frivillighetsmeldingen må gjøres kjent og virksom for foreninger og lag, og i alle kommunens sektorer og politiske utvalg. Spesielt nevnes ungdomsrådet, eldrerådet og rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Det er også viktig å etablere gode samspill på tvers av kommunens enheter.

Meldingen er dessuten godt egnet til å integrere minoriteter i samfunnslivet.

Røde Kors, demensforeningen, Norsk Folkehjelp, bymisjonen, menighetene og sanitetsforeningene er eksempler på foreninger som arbeider aktivt for å gjøre hverdagen enklere for beboere i omsorgsboliger/institusjoner og for hjemmeboende eldre. Det er også flere andre organisasjoner som prioriterer tiltak for mennesker med spesielle behov og utfordringer. (J.fr. verbalforslag nr. 3 – kommunestyret desember 2016.)

Alle frivillige lag og foreninger bidrar også med merverdier som skapes utover selve aktiviteten et lag eller forening driver med. Eksempler på denne type merverdi er hvordan frivillige organisasjoner også bidrar til økt trivsel, kompetanse, mestringfølelse, sosial og kulturell kapital, og som viktige møteplasser. Feiringen av Kragerøs byjubileum i 2016 er et godt eksempel på betydningen av frivillighetens engasjement i lokalsamfunnet.

Deltakelse i frivillig aktivitet er helsebyggende og motvirker ensomhet ved at folk gis tilgang til et mangfold av sosiale møteplasser som skaper identitet og tilhørighet. Merverdien frivillige lag og foreninger lokalt representerer er også interessant i et folkehelseperspektiv. Forskning dokumenterer at det er sammenheng mellom god psykisk og fysisk helse og deltakelse i aktiviteter i frivillige organisasjoner. Det er i denne sammenhengen viktig at kommunen er bevisst den helsebyggende og inkluderende effekten som hele bredden av frivillige organisasjoner har.

Flere enkeltpersoner bidrar også i betydelig grad i dette frivillige arbeidet – uten fast tilknytning til en spesiell forening. I samarbeid med de frivillige organisasjonene skal kommunen legge til rette for et godt kontaktregister over organisasjonene i Kragerø. En frivillighetsportal og en aktivitetskalender på Kragerø kommunes nettsider er viktige tiltak.

OPPFØLGING

Frivillighetsmeldingen skal bidra til mer forutsigbarhet og langsiktighet i samspillet mellom kommunen og frivilligheten. Meldingen skal gjøres kjent i alle kommunens sektorer og i politiske råd og utvalg. En viktig del av oppfølgingen er en årlig konferanse mellom frivilligheten og kommunen, med tema som styrker samarbeidet og fører til økt kompetanse på viktige områder for foreninger og lag.

HANDLINGSPLAN OG TILTAK

Meldingen og handlingsplanen er basert på de ti frivillighetspolitiske bud som er utarbeidet av Frivillighet Norge. Med dette som grunnlag skal kommunen:

1. Kjenne frivilligheten i kommunen vår.
2. Vedta en tverrsektoriell kommunal frivillighetspolitikk
3. Anerkjennelse frivillighetens egenverdi.
4. Satse på forenkling, som gir mer frivillighet.
5. Tilrettelegge for frivillighetens egenutvikling.
6. Skape dialog med frivilligheten.
7. Anerkjennelse og støtte opp om frivillighetens merverdi.
8. Gi frie midler
9. Ikke konkurrere med frivilligheten.
10. Skape forutsigbarhet for frivilligheten.

Ressursgruppa som representerer frivilligheten i kommunen legger vekt på at en handlingsplan skal være realistisk. I et møte 25. oktober 2017 ble meldingen og handlingsplanen diskutert. Følgende tiltak ble prioritert:

Frivillighetskoordinator

Det er ønskelig at kommunen i større grad koordinerer dialogen og samarbeidet med foreningene. En egen koordinator som bindeledd mellom kommunen og frivilligheten bør prioriteres. Koordinatoren må ha et overordnet ansvar for frivillig sektor og legge til rette for praktisk hjelp, f. eks. med søknader og leie av lokaler.

Gi frie midler.

Kommunalt tilskudd til foreninger og lag skal være frie midler, slik at frivilligheten kan vokse på egne premisser.

Årlig konferanse

Det er ønskelig at lokalpolitikere bidrar mer for å fremme frivillighetens behov. Dette kan gjøres ved at politikere tar initiativ til en årlig konferanse, der lag og foreninger blir invitert. Dette vil øke kompetansen om frivilligheten og kommunens rolle i samarbeidet.

Lokaler

Kommunen må ha oversikt over ledige lokaler, og vurdere om frivilligheten skal kunne låne kommunale bygg og lokaler gratis.

Informasjon og forenkling

Frivilligheten ønsker god informasjon om støtteordninger, forutsigbare rammevilkår og forenkling av søknadsprosesser.

INNSTILLING

Førsteutkastet til Kragerø kommunes frivillighetsmelding sendes ut på høring med frist 10. januar 2018.

Kragerø kommune – Kultur

Willy Nilsen